

de givne Regler i Overensstemmelse med den almindelige Folkerets Krav overholdes, idet det erkendes, at det er umuligt, at den enkelte Stat kan have Skibe ude og forhindre Brud paa Reglerne overalt paa sit Søterritorium, i hvilken Forbindelse Professor Matzen citerer den engelske folkeretslærde Oppenheim, der udtaler: „Hvor mange Tusinde Krydsere vilde f. Eks. ikke udkræves, hvis Storbritannien var ubetinget forpligtet til at forhindre ethvert fjendtligt Krigsskib fra at krydse paa nogen Del af dets Søterritorium for at passe en Modstander op?“ En neutral Stat kan derfor kun haandhæve de paagældende Regler indenfor de Grænser, indenfor hvilke det overhovedet kan staa i dens Magt.

Efter ogsaa her at have fremsat nogle militærpolitiske Betragtninger vedrørende Danmarks Forhold til Søs under en Krig mellem forskellige Konstellationer af udenlandske Magter, slutter Professor Matzen sin Betænkning med en Udtalelse, som bl. a. indeholder det Citat, det ærede Medlem Hr. Axel Møller forleden foreholdt mig, og som jeg her vil tillade mig at gentage i dets ganske interessante Sammenhæng: „Vi maa da først og fremmest haabe paa, at Magterne vil holde Fred, og den bedste Støtte for dette Haab er efter mit Skøn, at selve Krigen, jo forfærdeligere og bekosteligere den bliver, desto stærkere vil propagere for Freden. Men hvis ulykkeligvis en Krig, som truer vor Neutralitet, dog maatte udbryde, da kan vi kun haabe paa, at vort høje Udenrigsministeriums diplomatiske Snilde vil evne at klare Vanskelighederne og finde den bedst mulige Udvej af en for selve Danmarks Tilværelse og Fremtid skæbnsvanger Situation; men en nødvendig Forudsætning for, at det kan gøre dette, vil rigtignok være, at Landet har et Forsvar, der indtil videre kan værges dets Tilværelse, saaledes at det sættes i Stand til selv at vælge sit Parti“ — *vælg sit Parti* — „samt i Forbindelse med vor Beliggenhed giver os Værdi som Ven og Betydning som Fjende“ —, hvorved altsaa Professor Matzen gør sig til Talsmand for en Forsvarsordning, der nærmest tenderer henimod en Alliancepolitik, en Politik, der i de sidste Menneskealdre ikke har været knæsat af nogen dansk Regering.

Det vilde naturligvis føre for vidt i

store Enkeltheder at gaa ind paa disse ret omfattende Udtalelser. Men af det nu givne korte Resumé vil ærede Medlemmer utvivlsomt have faaet det Indtryk, at de paagældende Aktstykker indeholder først og fremmest visse folkeretlige Regler og Betragtninger, men samtidig ogsaa visse — tildels paa militærpolitiske Udviklinger baserede — mere politiske Vurderinger med Hensyn til disse Reglers Omsætning i konkrete Foranstaltninger.

Jeg maa forbeholde mig senere i mit Foredrag at komme tilbage til dette sidste Spørgsmaal om de politiske Vurderinger, idet jeg foreløbig i Besvarelse af det ærede Medlem Hr. Axel Møllers Forespørgsel vil beskæftige mig med Sagens folkeretlige Side.

Jeg vil da først sige dette, at min Bemærkning om, at de her omtalte Udtalelser om Neutralitetsforpligtelserne er forældede, bør forstaas saaledes, at jeg naturligvis ikke vil benægte, at det vil være muligt i de paagældende Betænkninger at finde Enkeltheder, som endnu maa erkendes at staa ved Magt. Hvad jeg derimod mener, er, at de paagældende folkeretlige Udviklinger, der stammer fra Tiden om Aarhundredskiftet, paa Grund af den siden da stedfundne Udvikling af Folkeretten, ved Oprettelsen af Folkenes Forbund, som Helhed er forældede.

For det første er den enkelte Stats Stilling indenfor Staternes Samfund, hvoraf igen ogsaa dens Retsstilling som neutral afhænger, blevet ændret. Den nye Folkeret lægger en afgørende Vægt paa Samvirken mellem Staterne, medens den ældre Folkeret mere var tilbøjelig til — ialt Fald hvad angaar Krig og Neutralitet — at betragte dem som Enere, der ikke staa i nogen Forbindelse med hinanden. Den fælles Interesse af at undgaa Krig og ligeledes af at undgaa Neutralitetsbrud havde med andre Ord ikke endnu fundet noget retligt Udtryk. Følgen var, at den neutrale Stats Stilling var langt mere isoleret, end den maa siges at være under Folkeforbundets Herredømme.

Dette, synes jeg, kommer meget tydelig til Udtryk, naar man gennemlæser saadanne ældre Redegørelser om disse Spørgsmaal som netop Deuntzers og Matzens. Den neutrale Stat er her anvist paa sig